Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 52 | Kraków, sobota 4 marca 1922 | Rocznik XXXI.

450 marek polskich miesięcznie

Zagranica miesięcznie 800 Mk

Konto czekowe PKO Nr 140.256

Cena numeru 20 Mk

Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ Polskiej Partyi Socyalistycznej

Wychodzi codziennie o godz. 6 rano z wyjątkiem dni poświątecznych

Redakcya i Administracya: Kraków, Dunajewskiego 5.

Telefon Redakcyi Nr. 396. Telefon Administracyi Nr. 310. Adres telegr.: Naprzód Kraków.

Dział inseratowy: Powszechne biuro reklamy „PRASA" Kraków, Karmelicka 16, tel. 20-86. Konto czekowe 149.975.

UWAGI

Konferencya w Boulogne a traktaty

Swojego czasu, omawiając wywody prof. W. L. Jaworskiego, wytykające, iż ententa będzie musiała — mimo wszelkich swoich skrupułów wobec Rosyi dawnej czy „przyszłej" — uznać traktat ryski z chwilą, gdy uzna rząd sowiecki, zwracaliśmy uwagę, że istotnie jest to jedyna ewentualność, która może spowodować, że to, czego nie chce uczynić ententa ze względu na aliantkę-Polskę — będzie musiała przyjąć jako fakt, przystępując do regularnych stosunków z Rosyą obecną. Nie można bowiem uznawać jakiegoś nowego rządu a nie przyjmować do wiadomości, ignorować akty polityczne, przez ten rząd dokonane; odmawiać mu prawa decyzyi w sprawie granic własnego państwa; być — w tym wypadku bardziej rosyjskim, niż rząd, uznany za prawowity dla Rosyi.

Korespondent paryski „Gazety Warszawskiej" p. K. Smogorzewski podobne zapatrywanie — zresztą będące logiczną koniecznością — słyszał z ust wybitnego, jak twierdzi, dyplomaty francuskiego.

Poniżej przytoczymy i niepokojące powody, które wywołały powyższą rozmowę i wyjaśnienia. Chodziło o to, że komunikat, dotyczący konferencyi w Boulogne, podzielił istniejące traktaty na **nienaruszalne** oraz **nieuznane**, t. j. takie, które Rosya obecna zawarła była ze swymi sąsiadami.

P. Smogorzewski pisze tedy:

„Poszedłem do wybitnego dyplomaty francuskiego i zapytałem go, jaka jest przyczyna tego rozróżnienia? Otrzymałem następującą odpowiedź:

Kwestya była rozpatrywana w Boulogne. Poincare i Lloyd George uważają, że traktaty zawarte między Rosyą i jej sąsiadami nie mogą obowiązywać mocarstw, które nie uznają sowietów. **Jeżeli rząd sowietów zostanie uznany, to uznane będą również traktaty przezeń zawarte**, pod warunkiem, że nie naruszą one praw innych mocarstw.

Prawa te nie dotyczą nowych granic rosyjskich, ale **klauzul finansowych**. Polska przejęła na siebie część długów rosyjskich, zatem uznanie traktatu podpisanego przez nią będzie łatwem. Inaczej sprawa się przedstawia, gdy idzie o państwa bałtyckie".

Inemi słowy od inicyatywy ententy — jak to podkreślał „Naprzód" — nie można oczekiwać wypowiedzenia się, sankcyonującego granice ryskie Polski; nastąpić to może tylko automatycznie, jako wynik ewentualnego uznania przez nią rządu sowieckiego w Rosyi.

—ooo—

Polska znowu pominięta

Jednem z głównych zadań konferencyi genueńskiej będzie, jak wiadomo, sprawa gospodarczej odbudowy Europy. Dla przygotowania materyału na konferencyę obradują od kilku dni w Londynie rzeczoznawcy, zajmując się w pierwszym rzędzie sprawą gospodarczej odbudowy Rosyi. Odbudowę tę ma przeprowadzić syndykat międzynarodowy, a w tym celu, aby wykluczyć możliwość jednostronnego porozumienia się między Niemcami i Rosyą. O tych obradach londyńskich podaje „Gazeta Warszawska" następujący telegram swego korespondenta paryskiego:

„Dzienniki londyńskie ogłosiły sprawozdanie komisyi, organizującej międzynarodowy syndykat do rekonstrukcyi Rosyi. Według tego Anglia, Niemcy, Włochy, Francya i Belgia otrzymują propozycyę wpłacenia po 4 miliony funtów szterlingów; w rzeczywistości jednak Anglia ma wpłacić udział niemiecki i włoski i w ten sposób otrzyma zupełną przewagę.

Postanowiono zaprosić do udziału w syndykacie również Amerykę, Japonię, Szwajcaryę, Holandyę i **Czechosłowacyę**, o ile zechcą doń należeć, **natomiast udział Polski, mimo domagania się ze strony Francyi, został uchylony.**"

A więc Polska, bezpośredni sąsiad Rosyi, kraj, przez który ma iść transport tranzytowy do Rosyi, została pominięta! Mniejsza o to, że — jak było do przewidzenia — Anglia zabrała lwią część spodziewanych zysków dla siebie, ale pominięcie Polski przy równoczesnem forytowaniu Czech — to wygląda na prowokacyę. Gdzie, zapytać się należy, byli nasi posłowie w Paryżu i Londynie i gdzie było poparcie naszej sojuszniczki — Francyi?

O ile ta monstrualna uchwała nie zostanie skorygowana, może nastąpić taka sytuacya: Anglia, Japonia, Holandya, Ameryka, Czechy itd. będą „odbudowywać" Rosyę przez — terytoryum polskie.

Przyjazd delegacyi Sejmu wileńskiego do Warszawy

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 2 marca.

Pociąg wileński, wiozący delegacyę Sejmu wileńskiego w składzie 20 osób, przybył dziś o g. 10·15 przed południem. Na dworcu oczekiwali delegacyę przedstawiciele rządu i szereg posłów. Po powitaniu delegaci udali się w samochodach do pałacu prezydyum Rady ministrów, gdzie ich powitał prezydent Ponikowski. Po śniadaniu delegaci zostali rozmieszczeni w przygotowanych kwaterach.

W godzinach popołudniowych odbyła się konferencya delegacyi z przedstawicielami rządu na tle mającej zapaść w sobotę uchwały sejmowej.

W kuluarach sejmowych krąży pogłoska, że odnośnie do statutu dla ziemi wileńskiej panują między delegacyą a rządem pewne **dysonanse**. Przypuszczają jednak, że dysonanse te zostaną **wyrównane** jeszcze dziś.

O 9 wieczór w prezydyum Rady ministrów odbyło się uroczyste przyjęcie delegacyi, na którem zawarty zostanie **akt przyłączenia ziemi wileńskiej do Polski**. Jak się Wasz korespondent dowiaduje, **klub posłów PPS będzie w sobotę głosował za projektem rządowym** t. j. za przyjęciem delegacyi wileńskiej w skład Sejmu ustawodawczego w Warszawie.

Sejm wileński już nie pracuje

(PAT) Wilno, 2 marca.

Wskutek wyjazdu do Warszawy delegacyi Sejmu wileńskiego ustały wszelkie prace zarówno w komisyach jak i w klubach. Czynione są przygotowania do jutrzejszego **wyjazdu całego Sejmu do Warszawy**. Prezydyum sejmowe wyraża przekonanie, że likwidacya zupełna nastąpi natychmiast po przyjęciu delegacyi w skład Sejmu ustawodawczego Rzeczpospolitej. Być może, że pozostanie na pewien przejściowy czas komisya główna, która rozpatrzy wniesione uprzednio wnioski i interpelacye, poczem skieruje je do właściwych organów państwowych.

Sobotnie posiedzenie Sejmu

(PAT) Warszawa, 2 marca.

W sobotę 4 b. m. odbędzie się plenarne posiedzenie Sejmu poświęcone sprawie wileńskiej. Na porządku dziennym przyjęcie do wiadomości uchwały Sejmu wileńskiego w sprawie złączenia ziemi wileńskiej z Rzeczpospolitą polską, następnie zaliczenie delegacyi wileńskiej w poczet posłów Sejmu ustawodawczego. Po powzięciu uchwały marszałek zaprosi posłów wileńskich do sali obrad i wygłosi do nich przemówienie powitalne. Po posiedzeniu, w którem będą brali udział posłowie wileńscy, wszyscy udadzą się pochodem do katedry, gdzie odprawione zostanie uroczyste nabożeństwo z Te Deum. Do pochodu Sejmu przyłączą się organizacye i instytucye społeczne. Wieczorem odbędzie się raut w pałacu namiestnikowskim, na który zapraszają marszałek Trąmpczyński i prezydent ministrów Ponikowski. W niedzielę miasto Warszawa urządza na cześć gości uroczyste przedstawienie w Teatrze Wielkim.

Walka o ordynacyę wyborczą do Sejmu

Ludowcy przeciw demokratycznym pojęciom o liście państwowej

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 2 marca.

Na dzisiejszem posiedzeniu komisyi konstytucyjnej rozważano sprawę listy państwowej w sejmowej ordynacyi wyborczej. Poseł ks. **Lutosławski** postawił wniosek, aby prawo wystawiania listy państwowej miały tylko te stronnictwa, które otrzymały mandaty przynajmniej w 15 okręgach. **Przeciw** temu wnioskowi wystąpili posłowie tow. **Niedziałkowski** i **Lieberman** oraz **Starowiejski** (klub pracy konstytucyjnej), **Fichna** (NPR), ks. **Dziennicki** i **Grünbaum** oraz przedstawiciele Wyzwolenia. Wobec tej opozycyi ks. Lutosławski zmienił swój wniosek w ten sposób, że prawo stawiania listy państwowej będą miały te stronnictwa, które otrzymają mandaty przynajmniej w 10 okręgach.

Po gorącej dyskusyi poseł **Grzędzielski** (PSL) zwrócił uwagę, że w tej koncepcyi **miasta będą pokrzywdzone**, jednak **pod naciskiem przewodniczącego komisyi posła Rataja stanowisko swe zmienił.**

W głosowaniu nad wnioskiem Lutosławskiego i Niedziałkowskiego, który domagał się utrzymania 3 okręgów dla wystawienia listy państwowej, głosowali **ludowcy razem z endekami**. W rezultacie oba wnioski otrzymały po 15 głosów. Wtedy przewodniczący **Rataj rozstrzygnął za wnioskiem Lutosławskiego przeciw wnioskowi Niedziałkowskiego**. To rozstrzygnięcie ludowcowo-endeckie wychodzi **na niekorzyść demokratycznego pojęcia.**

Demonstracya bezrobotnych

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). Dziś rano przed państwowem biurem pośrednictwa pracy zebrał się tłum bezrobotnych. Jak donosi „Przegląd Wieczorny", w tłumie znalazł się mówca, który zaproponował uchwalenie rezolucyi domagającej się, **aby ci, którzy pracują, opodatkowali się na rzecz bezrobotnych.** Po uchwaleniu rezolucyi ruszył pochód ulicą Mazowiecką ku placowi Saskiemu. Tłumowi, który chciał dostać się na Krakowskie Przedmieście, zastąpiła drogę **policya** wzywając do rozejścia się. Tłum nie usłuchał wezwania i przyjął wrogą postawę. Wezwano pogotowie policyjne, któremu udało się tłum rozproszyć.

Międzynarodowa konferencya socyalistyczna

Jak doniosły telegramy, rozpoczęły się 25 lutego w Frankfurcie nad Menem w sali ratuszowej obrady międzynarodowej konferencyi socyalistycznej. Przewodniczącym wybrany został Paweł Faure, sekretarz partyi soc. francuskiej, zastępcami Ledebour (Niemcy), Wallhead (Anglia), Shaw (Anglia), Vandervelde (Belgia).

Z Anglii przybyli delegaci: Ben Tillet, Purcell, Shaw, Gillies, Wallhead i Johnson.

Z Francyi: Blum, Faure, Longuet, Auriol, Grumbach, Bracke, Renaudel, Evrard.

Z Niemiec: Braun, Molkenbuhr, Hildenbrand, Wels, Štampfer, Bernstein, Hue, Silberschmidt, Sollman i Vogel (socyaliści większościowi), Breitscheid, Dissman, Dittman, Crispien, Hilferding, Ledebour, Rosenfeld, Matylda Wurm (soc. niezawiśli), Lewi i Geyer (komunistyczna wspólnota).

Z Belgii: Vandervelde, Anseele, Dejardin, Hurmin, Huyeman, Man, Roosbrock.

Z Włoch: Serrati.

Obok powyższych delegatów wzięli udział goście: Fryderyk Adler (Austrya), Andersen (Dania), Schreider (soc. rew. rosyjski), Grimm (Szwajcarya), Briegen (Holandya).

Na wstępie uchwalono, że konferencya nie będzie miała charakteru publicznego i że prasa nie będzie dopuszczoną. Prasie socyalistycznej prześle się oficyalne sprawozdanie.

Partya francuska przedłożyła sprawozdanie o reparacyach (odszkodowanie niemieckie) i o sprawie rozbrojenia. Konferencya uchwaliła, że przedtem delegacye poszczególnych krajów mają przestudyować to sprawozdanie, poczem przyjdzie ono pod obrady komisyi.

Po uzupełnieniu komisyi wybranych na poprzedniej konferencyi w Paryżu wyborem delegatów niemieckich odroczono obrady dla dania delegacyi francuskiej możności przygotowania rezolucyi.

W drugim dniu obrad na porządku dziennym stały sprawy reparacyi i rozbrojenia, referowane przez Bluma i Vanderveldego. Odczytano odpowiedź drugiej Międzynarodówki (amsterdamskiej) na zaproszenie do wzięcia udziału w konferencyi:

Na Waszą propozycyę zwołania ogólnej konferencyi partyj robotniczych mamy zaszczyt dać Wam naszą zgodę na konferencyę wstępną komitetów wykonawczych londyńskiej, wiedeńskiej i moskiewskiej Międzynarodówki, która ma zbadać możliwość zwołania wspólnej konferencyi. Zastrzegamy sobie jednak przedstawienie w tej konferencyi wstępnej następujących spraw: sprawę gruzińską, sprawę samostanowienia narodów, sprawę uwolnienia więźniów politycznych w Rosyi. W każdym razie tylko pod tym warunkiem będzie nam możliwem zebrać się na wspólną konferencyę z delegatami III Międzynarodówki, jeżeli poprzednio dojdziemy do przekonania, że wszyscy zbiorą się z wolą wzmocnienia sił twórczych proletaryatu, a nie dla robienia prób nowych „jaczejek" i siania niezgody. Rozumie się, że — z wyjątkiem powyższych zastrzeżeń pod adresem III Międzynarodówki — tem chętniej zgodzilibyśmy się na Wasze propozycye, ileże zgadzają się one z naszemi rezolucyami, uchwalonemi w listopadzie w Brukseli. Jakkolwiek wypadną rokowania z egzekutywą moskiewską, to jesteśmy gotowi spotkać się z Wami na zjeździe, na którym wystosuje się odezwę do wszystkich partyj robotniczych i którego porządek dzienny będzie obejmował proponowane przez Was punkty.

Po odczytaniu powyższej odpowiedzi zgodzono się na zwołanie wspólnej konferencyi do Berlina przy udziale po 10 delegatów z każdej egzekutywy.

Spłaty długów przedwojennych

Jeszcze jedno orzeczenie sądowe

Donosiliśmy wczoraj, iż sąd najwyższy w **Warszawie rozstrzygnął** spór o spłatę **zaciągniętej przed** wojną wierzytelności hipotecznej **na korzyść wierzyciela**, nie godzącego się na **wyrównanie** swej pretensyi **obecnemi** markami **według** ustalonej relacyi (100 rubli = 216 mk.).

Zanim nastąpiło to orzeczenie sąd okręgowy **w Warszawie** w tych dniach rozpatrywał analogiczną sprawę z powództwa niejakiego p. Szymborskiego, od którego druga strona nie **chciała przyjąć** zwrotu przeliczonej w tenże **sposób sumy** — 18.000 rubli przedwojennych. — **Sąd okręgowy** tak motywował swój wyrok:

Żądanie powoda nie znajduje żadnego oparcia w ustawie z dn. 29 kwietnia 1920 r., która **nie uchyliła przepisów** kodeksowych, normujących stosunki umowne. W myśl kod. cyw. powód obowiązany jest zwrócić pozwanemu swemu wierzycielowi **pożyczoną** sumę w tej samej **ilości, jakości i wartości**, jaką od niego otrzymał. Niewątpliwem jest, że pozwany pożyczył powodowi 18.000 rb. (przedwojenna wierzytelność) w walucie złotej, mającej obieg w bądź monetach złotych, bądź w banknotach, czyli tzw. biletach kredytowych, emitowanych na rachunek b. rosyjskiego skarbu państwa, jako znaki obiegowe i zaopatrzonych w napis o obowiązkowej wymianie przez skarb na złoto, przeto powód, chcąc korzystać w interesie własnym z uiszczenia długu, winien oczywiście zwrócić swemu wierzycielowi i odpowiednią wartość zapożyczonego złota.

Rzeczona ustawa z 29 kwietnia 1920 r. istoty ciążącego powoda zobowiązania bynajmniej nie zmieniła, albowiem celem jej było jedynie wyrugowanie z obrotu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej znaków pieniężnych w walucie rublowej rosyjskiej i zastąpienie ich przez markę polską, jako prawny środek płatniczy.

Mówiąc o znakach pieniężnych w walucie rublowej prawodawca miał niewątpliwie na uwadze nie pieniądze rosyjskie w rozumieniu jednostki monetarnej, lecz papierowe znaki kredytowe, używane jako środek płatniczy w naszym kraju, pozbawione od chwili wybuchu wojny pokrycia w złocie, te bowiem znaki pieniężne nazwane zostały przez prawodawcę „rublami carskimi" w odróżnaniu od puszczonych w obieg nowych banknotów dumskich, kiereńskich, sowieckich i t. p.

Ustawa powyższa nie ma oczywiście zamiaru udzielania korzyści dłużnikom z jawną krzywdą dla wierzycieli, a mając na celu unifikacyę waluty i mówiąc o obowiązkowem przerachowaniu „rubli carskich" według kursu 216 mk. za 100 rb., jedynie dla celów fiskalnych, podatkowych, zupełnie nie nakazuje przymusowych spłat wierzytelności przedwojennych w markach po 216 mk. za 100 rb., a zakazuje tylko wypłat w rublach, jako nie stanowiących więcej środka płatniczego.

Relacya 100 rubli, równających się 216 markom, niewątpliwie zapożyczoną została z rosyjskiej ustawy o „poszlinach" z 1903 r. stanowiącej, iż jeden rubel w złocie równa się 2 markom 16 fen. złotej marki niemieckiej, wobec czego relacya ta może być rozumianą tylko w ten sposób, że albo 100 rubli papierowych równa się 216 markom papierowym, albo **100 rubli w złocie równa się 216 markom w złocie.**

Skoro niespornem jest, że dług zaciągnięty został przez powoda w walucie rublowej złotej, to oczywistem jest, że nie może być spłacony w papierowych markach polskich, których wartość dotychczas w drodze prawodawczej ustaloną nie została; w inny sposób dokonywanie spłaty wierzytelności przedwojennej wyrządzałoby krzywdę wierzycielowi z zapewnieniem korzyści dla dłużnika, co oczywiście byłoby niezgodne z zasadami prawa i słuszności.

Zaofiarowanie w tych warunkach przez powoda wymienionej w powództwie sumy i następnie jej zaznaczenie, jako nie odpowiadające wymaganiom ust. 3 art. 1258 kod. cyw., nie może mieć żadnych skutków prawnych.

Z tych i innych jeszcze zasad natury formalnej sąd powództwa Szymborskiego oddalił, zasądzając odeń na rzecz Osuchowskiego 1132 marki kosztów procesu.

* * *

Mamy tu do czynienia ze sprawą bardzo głęboko sięgającą w sferę interesów, obchodzących mnóstwo ludzi. Wkracza to n. p. w dziedzinę **rozrachunków rodzinnych** — tak powszechną po wsiach, gdzie utrzymujący się przy schedzie gruntowej obowiązany był pieniądzmi spłacać rodzeństwo.

Ciekawe jest, iż rząd (z p. Grabskim, jako min. skarbu) przeprowadzający przymusową relacyę pominął milczeniem zawiłą kwestyę rubli, koron i marek (niemieckich) — o ile opiewały w tych walutach **zobowiązania przedwojenne.** Rząd sam był tu przecież stroną zainteresowaną, o ile wchodziły w grę zapisy na cele publiczne, zahipotekowane na nieruchomościach.

Dziwne jest też, iż dopiero w roku bieżącym podobne sprawy podpadły pod orzecznictwo sądowe. Świadczy to, jak dalece **olbrzymia ilość interesowanych uważała sprawę swoją za przesądzoną na swoją niekorzyść.**

A niekorzyść ta stać się może podwójną, jeżeli jakaś strona przyjęła zwrot przedwojennej wierzytelności wedle relacyi p. Grabskiego, a swój jakiś dług przedwojenny musiałaby ewentualnie spłacać w marce złotej.

Przegląd społeczny

Zgromadzenie robotników piekarskich w Krakowie odbyło się 26 lutego. Omawiano kwestyę pracy dziennej i odpoczynku niedzielnego w zawodzie piekarskim, oraz stanowisko pracodawców i władz wobec przepisów ustawy o czasie pracy. Pozatem omawiano sprawy organizacyjno-zawodowe. Referent tow. Marciński wskazał na złe strony ustawy, która nie zabrania właścicielom piekarń utrzymywać nocą piekarnie w ruchu. Referent przedstawił, jak władze wprost kpią sobie z tej ustawy i nie wydają żadnych poleceń wykonawcz., a robotników odbywających na mocy umowy kontrolowanie piekarń zamykają pod pretekstem napadu lub zbrodni gwałtu publicznego; mowca podniósł, że właściciele piekarń całej Polski czynią starania w celu obalenia tejże ustawy, do czego chcieli zjednać sobie i krakowskich właścicieli ale bezskutecznie. Ci ostatni odnieśli się jednak tylko z prośbą do organizacyi zawodowej o upoważnienie do wcześniejszego o jedną godzinę rozpoczynania pracy, ze względu na zatrważający zanik odpowiednich piekarń, zatrudniających robotników, które cierpią z powodu, że szereg piekarń, przeważnie mieszczących się w norach, pracuje nocą przy pomocy rodzin ich właścicieli i różnych osobników uchodzących za rzekomych spólników.

Następnie jednogłośnie uchwlono następującą rezolucyę:

Robotnicy piekarscy m. Krakowa zgromadzeni 26 lutego uchwalają: 1. Począwszy od 1 marca b. r. do czasu nieograniczonego, rozpoczynać pracę mięszaniem ciasta o godz. 4 rano z zastrzeżeniem, że przed czwartą nie wolno mięszać ciasta również właścicielowi jakoteż uczniowi. 2. Polecić zarządowi, by zwrócił się do wojewody p. Gałeckiego, ażeby w myśl danego przyrzeczenia złożonego delegacyi robotników piekarskich przypomniał czynnikom mu podwładnym obowiązek czuwania nad przepisami ustawy o czasie pracy, ewentualnie ażeby wydał zakaz pracy w nocy i w niedzielę. 3. Poleca się zarządowi, ażeby zwrócił się z prośbą do prezydyum magistratu względnie do wiceprezydenta tow. dr. Bobrowskiego, który był obecny przy zawarciu ostatniej umowy pomiędzy robotnikami a pracodawcami, ażeby z urzędu zmusił opornych majstrów do respektowania umowy, gdyż w przeciwnym razie robotnicy będą zmuszeni chwycić się ostatecznego środka t. j. strejku. 4. Poleca się Zarządowi zwrócić się do Inspektoratu pracy, ażeby z urzędu zabronił przedsiębiorcom zatrudniać kobiety przy wyrobie chleba w piekarni „Ziarno", co jest niedopuszczalne w myśl ustawy przemysłowej. 5. Poleca się zarządowi odnieść się do wojewódzkiego Urzędu zdrowia, ażeby niezwłocznie zamknął niehygienicznie urządzone piekarnie a przez magistrat do zamknięcia przekazane, a to ze względu na zdrowie tak pracowników jak konsumentów.

Ponadto uchwalono, że każdy robotnik żonaty stale zatrudniony a zarabiający 12—14 tysięcy marek tygodniowo jest zobowiązany nie co 14 dni jak dotychczas, lecz co tydzień odstąpić 1 dzień w tygodniu (czyli ośm godzin) pracy na rzecz bezrobotnych.

Po omówieniu całego szeregu spraw organizacyjnych przewodniczący tow. Piekarz zamknął zgromadzenie okrzykiem na cześć organizacyi.

Pertraktacye naftowe. Dnia 28 lutego odbyło się w Izbie handlowej we Lwowie komisyjne posiedzenie. Członkowie z grona robotników jawili się z tow. posłem Żuławskim na czele. Przed posiedzeniem odbyła się konferencya ogólna przedstawicieli robotniczych pod przewodnictwem tow. M. Bobrowskiego, na której omówiono stanowi-

sko robotników wobec postępowania przemysłowców. Na podstawie powziętych uchwał na tej konferencyi, przedłożył tow. poseł Żuławski żądanie ścisłego wykonywania przez komisyę art. X. umowy, na co przemysłowcy po naradzie dali odpowiedź umożliwiającą dalszą współpracę i spełnienie zadania tej komisyi.

Sprawy partyjne

„Pobudka Młodzieży"

Wyszedł z druku Nr. 1 „Pobudki Młodzieży", organu Stowarzyszenia oświatowo-gimnastycznego młodzieży robotniczej „Siła" z siedzibą w Chrzanowie. Między hasłami wypisanemi w nagłówku tego pisma, którego wydawcą jest tow. Jan Papuga, widnieje napis: „Przez oświatę do potęgi!"

Do organizacyi młodzieży socyaliści powinni się odnosić z największą miłością i życzliwością. Podniesienie młodzieży robotniczej oznacza bowiem najpewniejszą gwarancyę, że nasze prace i walki nie pójdą na marne, że jeżeli nie my, to nasze dzieci zbiorą owoce naszych wysiłków i poświęceń. Dlatego wszyscy robotnicy muszą poprzeć nowe wydawnictwo. Treść jego jest bardbo urozmaicona. Niewątpliwie każdy z przyjemnością przeczyta cały numer od deski do deski. Wreszcie wypada wspomnieć, że pismo redagowane jest w Chrzanowie. Przez taką gazetkę Chrzanów wyróżnił się ponad inne małe miasta.

Na treść tego sympatycznego pisma składają się artykuły: „Na powitanie" P. J. — Z numerem 1-szym Pobudki Młodzieży, J. P. — Dziesięć przykazań siłackich, wiersz Franciszka Piętaka p. t. Nasza broń, Robotnik dziennikarzem, Karol Papuga — Młodzież robotnicza a przyszłość, J. P. — Organizacya młodzieży a klasowe Związki zawodowe, Wł. G. — Monarchia czy republika, Wł. G. — Lasy w krajach gorących, Wł. G. — Góry ziejące ogniem. Cena egzemplarza 50 mk.; prenumerata roczna 700 marek.

Szkoła partyjna

W sobotę 4 marca w Czytelni ul. Dunajewskiego 5, II piętro, o godz. 7 wieczorem odczyt tow. dra Rosenzweiga „O polityce gminnej", część I.

Z TEATRU

Bagatela: „Morphium", nokturn w 4 częściach Ludwika Herzera.

„Bujda" z nocnego repertoaru wiedeńskich „Kammerspiele" została z wielkim nakładem staranności i pomysłowości inscenizacyjnej i reżyserskiej wystawiona w Bagateli pod tytułem, którego w sposób dotąd niepraktykowany i zupełnie bezpodstawny nie przetłomaczono na język polski. Dlaczego „Morphium", a nie „Morfina"? Czy dla zaimponowania publiczności o „domowem wykształceniu"?

Ale mniejsza o to. Treść tej bujdy da się opowiedzieć w dwóch minutach: Od niszczącego zdrowie nałogu postanawia odzwyczaić morfinistę-literata zakochana w nim aktorka. Wzbudziwszy w nim uczucie ku sobie, uzyskuje ona od niego przedewszystkiem to, że oddaje jej morfinę w zamian za przyrzeczenie, że ona mu ją da na każde zawołanie. Postanowiwszy działać ostrożnie i stopniowo, zrywa jednak Hilda zaraz z tą metodą i, gdy on, przez nią erotycznie podniecony, żąda od niej ostatecznego zadatku miłości, stawia mu ona za warunek słowo honoru, że nigdy już nie użyje morfiny. Pod wpływem namiętności morfinista daje jej to słowo. Wtedy następuje pocałunek, w czasie którego scena się ściemnia, muzyka gra „Air" Bacha (?!) i kurtyna zapada do połowy. A gdy kurtyna nanowo odsłoniła rozjaśnioną scenę, w nieuleczalnym nałogowcu objawia się konieczna reakcya: organizm jego znów domaga się morfiny; wyrzeczenie się narkotyku przechodzi siły morfinisty. Błaga więc Hildę, by mu zwróciła słowo honoru. Ale ona — w przystępie złego humoru — odpowiada choremu, którego postanowiła leczyć: Zwrócę ci morfinę, ale nie zwrócę ci słowa; jeśli chcesz, łam słowo honoru. I odnosi mu morfinę, sama zaś ulatnia się. Morfinista, czując się związany słowem, strzela do siebie z rewolweru. Na odgłos strzału wbiega Hilda i, widząc ukochanego rannego śmiertelnie, dla ulżenia mu w cierpieniu sama wstrzykuje mu morfinę i, uprzyjemniwszy mu w ten sposób ostatnie chwile, siada na jego prośbę do pianina i gra mu ulubiony Nokturn Szopena. Podczas tego on umiera i kurtyna zapada.

Jestto zatem dyalog dwojga osób, ciągnący się przez cztery akty. Główną rolę grają efekty świetlne, robiące „nastrój". „Psychologiczny" duet wybornie odegrali pp. Węgierko i Malicka.

Sama sztuka jest bez wartości, ale powodzenie mieć będzie, bo należy do rodzaju sensacyjnych „bujd", działających efektami na wyobraźnię przeciętnej publiczności. **E. H.**

Z sali sądowej

Kraków, 3 marca.

Urzędnik pocztowy skazany na 4 lata więzienia

(k) Przed kilkunastu dniami, jak już donosiliśmy, stawał przed trybunałem sądu okręgowego w Krakowie urzędnik pocztowy Wawrzyniec Ryszka, oskarżony o wykradanie pieniędzy z paczek banknotów w czasie pełnienia służby na poczcie krakowskiej. Oskarżony na rozprawie wyparł się winy, powołując się na kilkunastoletnią wzorową służbę i na warunki w jakich pracował, a w których popełnienie jakichkolwiek nadużyć byłoby niemożliwe. Z szeregu zawezwanych świadków obciążająco dla oskarżonego zeznała tylko Rogosiewiczówna, manipulantka pocztowa, która podała, że z poza stosów banknotów widziała, jak obwiniony wyciągał z paczek pieniądze i chował je do kieszeni. Rozprawę wówczas odroczono celem przeprowadzenia wizyi lokalnej i stwierdzenia na miejscu, czy Rogosiewiczówna od swego biurka mogła zauważyć manipulacye oskarżonego.

Wczoraj odbył się dalszy ciąg rozprawy, która wobec wyników wizyi lokalnej zakończyła się skazaniem Wawrzyńca Ryszki na 4 lata ciężkiego więzienia.

NADESŁANE

Misya francuska do wysyłania robotników

do Francyi, Przedstawicielstwo Związku rolników niniejszem podaje do wiadomości, że już liczba zaregestrowanych na wyjazd znacznie przekracza ilość wolnych kontraktów.

Misya poleca wobec tego, by kandydaci na wyjazd nie zgłaszali się osobiście, lecz by zwracali się po informacye albo do najbliższego Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy (Kraków, Podzamcze 30) albo do Misyi listownie. W listach należy wskazać do jakiej roboty chce robotnik jechać, jakiego rodzaju pracę już wykonywał i gdzie (w kraju, czy za granicą) wiek, czy chce jechać sam czy z rodziną etc.

Na listy otrzymają kandydaci w możliwie najkrótszem czasie stosowną odpowiedź.

Zapisywać należy się w najbliższym Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy. Przyjazd do Krakowa bez wezwania osobistego naraża robotnika na stratę czasu i znaczne koszta. 239

KRONIKA

Kraków, 3 marca.

Uczmy się dbać o zdrowie!

W ciągu obecnego tygodnia Oddział Propagandy Hygieny Dziecka Amer. Czerw. Krzyża zaczął swą pracę w Krakowie. Program pracy Oddziału w Krakowie jest nadzwyczaj ciekawy i urozmaicony, będzie też stanowczo więcej intensywny niż w innych miastach, zwiedzonych dotychczas przez Oddział. Oddział urządzi w Krakowie 58 odczytów, z których 43 będą przeznaczone dla młodzieży szkolnej, 15 zaś dla dorosłych.

Wszystkie odczyty Oddziału zmierzają do tego samego celu, a mianowicie do poruszenia tej żywotnej kwestyi, jaką jest polepszenie zdrowotnego stanu dzieci. Dlatego też Oddział zwraca się bezpośrednio do dzieci, by im wyjaśnić jak wielkim skarbem jest zdrowie i co potrzeba czynić by je zachować, oraz do rodziców tych samych dzieci, na których spoczywa obowiązek umiejętnego wychowania przyszłego pokolenia.

Oprócz odczytów urządzanych dla obojga rodziców prelegenci Oddziału wygłaszają specyalne pogadanki dla matek celem poruszenia kwestyi opieki nad zdrowiem matki przed urodzeniem się dziecka oraz hygieny wieku niemowlęcego.

Jedną z wielkich atrakcyj Oddziału są nadzwyczaj ciekawe pokazy kinematograficzne, służące jako ilustracya odczytów.

We wszystkich miastach poprzednio zwiedzonych przez Oddział powyższe filmy wzbudziły powszechny entuzyazm i zyskały również wielkie uznanie wśród lekarzy i nauczycielstwa.

W samym Krakowie następujący wybitni przedstawiciele naszego miasta zainteresowali się pracą Oddziału i obiecali mu swą współpracę: prof. dr Godlewski prof. dr Janiszewski, pułk. lek. Habicht, prof. inż. Rolle, dr Bobrowska, dr Lang, dr Englisz, dr Wojciechowski, dr Celarek, dr Kosiński, prof. Wodzimowski i wielu innych.

Oddział Propagandy Hygieny Dziecka Amer. Czerw. Krzyża urządza w piątek, 3 marca w sali teatru Bagatela wielki odczyt dla jaknajliczniejszej rzeszy słuchaczy, co przy wielkości sali da się urzeczywistnić. Słowo wstępne wygłosi prof. dr Godlewski, a nadzwyczaj ciekawe filmy kinematograficzne ilustrować będą sam odczyt, zatytułowany „Zdrowie a przyszłość narodu."

Kraków miał już sposobność zaznajomienia się z działalnością Oddziału dzięki pogadankom dla rodziców, wygłoszonym w ciągu zeszłych wieczorów, oraz dzięki odczytom, urządzonym dla dzieci szkolnych. Zgórą 10.000 dzieci z krakowskich szkół było obecnych na odczytach Czerwonego Krzyża. Nadmienić należy, iż nauczyciele zarówno jak ich uczniowie entuzyastycznie odzywają się o tych odczytach.

Na piątkowym odczycie w Bagateli odbędzie się rozdawnictwo bezpłatnych broszurek.

Głodówka w więzieniu

Od dwóch dni trwa głodówka więźniów politycznych, przetrzymywanych w areszcie śledczym w więzieniu sądu okręgowego (św. Michała) w Krakowie. Wybuchła ona z powodu nieuwzględnienia żądań więźniów politycznych, którzy domagają się: 1) żeby ich umieszczono odrębnie od więźniów pospolitych, 2) kąpieli raz na tydzień, 3) dwóch godzin spaceru codziennie. 3) materyałów piśmiennych, 4) pozwolenia na widzenie się raz na tydzień z krewnymi i znajomymi, 5) opalania cel, 6) przyspieszenia śledztw, gdyż niektórzy siedzą już po 7 miesięcy w śledztwie.

Zrozpaczeni więźniowie polityczni od dwóch dni już nie przyjmują żadnego pokarmu.

Uwiadomiony o tem telefonicznie klub posłów PPS obiecał interweniować w tej sprawie u ministra sprawiedliwości.

Kraków składa hołd Sejmowi wileńskiemu

W niedzielę 5 bm. o godz. 12 w południe odbędzie się w magistracie krakowskim uroczyste zebranie Rady m. Krakowa oraz zaproszonych przez prezydyum miasta przedstawicieli wszystkich sfer obywatelstwa krakowskiego celem złożenia hołdu Sejmowi wileńskiemu, oraz celem przesłania pozdrowienia rodakom z Wileńszczyzny. Referat na temat Wilna wygłosi prof. Kutrzeba.

Nowy zamach rzeźników i piekarzy na ludność Krakowa

(k) Rzeźnicy krakowscy, jak się dowiadujemy, wnieśli do magistratu podanie o zezwolenie im

na podwyżkę cen mięsa. Według nowych żądań panów rzeźników, 1 kilogram mięsa wołowego ma kosztować 460 mk, zamiast dotychczas obowiązującej ceny 290 mk, ustanowionej przez komisyę wojewódzką w dniu 16 lutego br. Wyzysk ten rzeźników przechodzi wszelkie granice, spodziewać się więc należy, że magistrat nie uwzględni nowych żądań niczem nieuzasadnionych milionerów krakowskich. Wiadomem bowiem jest, że ceny bydła na targach spadają, rzeźnicy widocznie chcą odbić sobie daninę i zarobić jeszcze na kupno nowych majątków ziemskich.

To samo odnosi się do panów piekarzy, którzy wnoszą do magistratu nowy cennik, w którym pieczywo ma być znacznie droższe.

Zwracamy uwagę publiczności, by nie dała się wyzyskiwać paskarzom i płaciła ceny ustanowione przez województwo, a o każdem nadużyciu donosiła do urzędu walki z lichwą.

Skutki nagłych roztopów

W nocy z wtorku na środę doniesiono z Krościenka, że na Dunajcu między Szczawnicą a Tylmanową na przestrzeni 7 kilometrów utworzył się zator lodowy. Na miejsce udał się oddział saperów z Krakowa i Nowego Sącza. W sprawie posuwania się lodów na Wisłoce donosi zarząd wodny w Mielcu, co następuje: Dnia 26 lutego zerwały kry lodowe 2 przęsła mostowe pod Przecław.em. Drzewo z tych przęseł razem z krą lodową uderzyło na most w Mielcu, skutkiem czego nastąpiło zerwanie 3 przęseł środkowych. Z tych samych przyczyn uległ zerwaniu most w Gawłuszowicach w swej środkowej części. Lody Wisłoki, wsparłszy się o lody Wisły, utworzyły trzy zatory na Wiśle, t. j. pod Rożniatami, Zadusznikami i Przykopem. Dnia 1 marca zatory jeszcze stały. Wskutek tego woda na Wiśle podniosła się, lecz dotąd mieści się pomiędzy wałami i niebezpieczeństwa na razie niema. Starosta w Nowym Sączu donosi, że kry zerwały przęsło mostowe na moście nad Popradem między Nowym a Starym Sączem. Komunikacya kołowa przerwana. Jak się dowiadujemy, rząd przeznaczył na razie 100 milionów marek na odbudowę zniszczonych mostów.

Pierwsza przedstawienie krakowskiej Sceny robotniczej. Ruch kulturalny i życie towarzyskie wśród zorganizowanych robotników krakowskich cierpiały od wybuchu wojny światowej na brak tak ważnego czynnika, jakim jest teatr amatorski. Obecnie po siedmiu latach przerwy wskrzeszono w Domu robotniczym w Krakowie (Dunajewskiego 5) Scenę robotniczą. Nowe zorganizowane kółko amatorskie wystąpi przed publicznością po raz pierwszy w najbliższą niedzielę. Na pierwsze przedstawienie obrano ogromnie wesołą i zabawną dwuaktową komedyę Michała Bałuckiego p. t. „Teatr amatorski". Ponadto zespół podgórskiej Sceny robotniczej odegra ulubioną operetkę jednoaktową „Zuch dziewczyna". Początek punktualnie o godz. 5 po południu; po podniesieniu kurtyny drzwi sali będą zamknięte. Zapowiedź tego przedstawienia wzbudziła w kołach towarzyszów i towarzyszek wielkie zainteresowanie i wywołała duży popyt za biletami, które są wcześniej do nabycia w Czytelni Robotniczej (ul. Dunajewskiego 5, II p.).

Wymiar daniny lokatorskiej. Od dnia 3 b. m. rozpoczną urzędowanie gminne komisye obywatelskie dla poszczególnych dzielnic celem wymiaru daniny od lokatorów. W najbliższych dniach będą wyłożone listy wymiaru daniny celem przeglądania przez lokatorów i wnoszenia ewentualnych rekursów.

Termin płatności pierwszej raty daniny. Izba skarbowa przypomina, że ostatni termin wpłacenia pierwszej raty daniny państwowej: 1) dla osób prawnych obowiązanych do publ. składania sprawozdań i podlegających na rok 1921 szczególnemu podatkowi zarobkowemu, 2) dla osób fizycznych osiągających dochody z samodzielnego wykonywania wolnych zajęć zawodowych, jak lekarze, dentyści, adwokaci, notaryusze, artyści, architekci, technicy itp., 3) dla właścicieli samochodów osobowych, ekwipaży w miastach, oraz tych dorożek konnych i samochodowych i omnibusów samochodowych, od których nie opłaca się podatku zarobkowego, 4) dla osób fizycznych i prawnych prowadzących kopalnie ropy, rafinerye i fabryki olejów mineralnych, fabryki gazoliny, tudzież przedsiębiorstwa tłoczenia i magazynowania ropy, upływa z dniem 4 marca. Daninę należy zapłacić w kasie skarbowej tego okręgu, w którym znajduje się miejsce stałego zamieszkania lub siedziba płatnika. Dowody uiszczenia daniny winny być złożone tym władzom, którym przekłada się obliczenie daniny. Kwoty daniny niewpłacone w powyższym terminie ściągnięte będą przymusowo, przyczem będą pobrane oprócz kosztów egzekucyjnych odsetki za zwłokę w wysokości 5% od sta miesięcznie, licząc od dnia następnego po upływie terminu wyżej oznaczonego, przyczem każdy miesiąc rozpoczęty liczy się za cały.

Stan pogody we środę 2 marca o 8 wiecz. według danych państwowego instytutu meteorologicznego w Warszawie. Stan atmosfery: Obszar wysokiego ciśnienia leżał nad Hiszpanią i Francyą, niskiego zaś nad Skandynawią i Bałtykiem sięgając ku Polsce. W kraiu utrzymywała się pogoda przeważnie pochmurna, miejscami notowano opady (Kraków). Temperatury o godzinie 3 pop. wahały się w granicach od +2 do +9 (Pińsk +2, Lwów +6, Kraków +7, Warszawa, Poznań, Gdańsk +9). W Krakowie o 8 wieczór: ciśnienie 760 8, temperatura +3·9, maximum +9·1, minimum +1·3, pochmurno. Prognoza na piątek: Pogoda zmienna, miejscami deszcze lub mgła, łagodnie, wiatry południowo-zachodnie i zachodnie.

Na cele komitetu opieki nad młodzieżą akademicką. Prezes dr Rafał Landau w wykonaniu uchwały izraelickiej Rady wyznaniowej krakowskiej złożył na ręce wojewody dra Gałeckiego imieniem krak. gminy izraelickiej kwotę 100 000 mk na rzecz komitetu opieki nad młodzieżą akademicką.

Z teatru J. Słowackiego. Dla uświetnienia uroczystości molierowskich w Krakowie wystawi teatr J. Słowackiego arcydzieło geniusza francuskiego „Mizantrop", dokładając wszelkich starań tak pod względem obsady, jak i oprawy scenicznej. Sobotnie przedstawienie, będące zakończeniem programowych uroczystości, poprzedzi przemówienie znakomitego pisarza i tłómacza dra T. Żeleńskiego-Boya. Obsadę tworzą pp. Nosarzewska (Celimena), Klońska (Arsena), Kacicka-Gall (Eljanta), Bracki (Alcest), Szymański (Filiut), Krasnowiecki (Oront), Białkowski (Akast), Malinowski (Klitander) i inni. Początek o godz. 7. Po rozpoczęciu drzwi na salę będą zamknięte.

Z teatru Bagatela. Dziś i dnie następne „Morphium", nokturn w 4 częściach L. Herzera w wykonaniu pp. Malickiej, Węgierki, Kliszewskiego i Wysockiego. W sobotę pop. po cenach zniżonych „Dr Stieglitz".

Z teatru Nowości. W nowym programie w wieczorach humoru, pieśni i tańca wybija się na plan pierwszy Domański. Niezrównaną jest para taneczna pp. Zielińskich w nowoczesnych tańcach, jak shimi, foxtrott i inne. Panie Kidawska i Madziarówna, pp. Łoskot i Znicz dopełniają niezwykle wesołego i bogatego programu. Wieczory humoru odbędą się jeszcze w piątek i sobotę, poczem niedzielnemi dwoma przedstawieniami zamkną Warszawiacy swą gościnę w Nowościach.

Dzieci dla dzieci. Dnia 9 bm. we czwartek o g. 4 pop. w teatrze Bagatela wykona zespół uczenic Maryi Wernickiej szereg tańców dla dzieci przy współudziale pp. Kazimiery Skalskiej i Ireny Pobóg, które wypowiedzą szereg utworów Zofii Rogoszówny i Józefy Colonna-Walewskiej.

Drugi koncert Zygmunta Feuermanna, obejmujący niezwykle interesujący program muzyczny, odbędzie się w sobotę 4 b. m. w Starym Teatrze. Reszta biletów w księgarni Krzyżanowskiego.

(k) **Smutna historya małego chłopca.** Policya aresztowała Antoniego Kowenia (lat 12), praktykanta ślusarskiego, zatrudnionego w pracowni p. Leona Swierczyńskiego przy ul. Szpitalnej 7. Wyrostek ten okradał systematycznie swego majstra, zabierając mu gotówkę i różne przedmioty, między innymi srebrny, gruby łańcuszek wartości 3000 mk. Aresztowany Koweń przyznał się do kradzieży i podał, że łańcuszek sprzedał za 1500 mk, a kradzione pieniądze przejadał w towarzystwie kolegów.

(k) **„Duchy" w klasztorze.** W nocy z 1 na 2 bm. posterunkowy policyi, patrolujący na ul. Szpitalnej, posłyszał około godziny 2 nad ranem tajemnicze szmery w piwnicy domu pod l. 6, gdzie mieści się klasztor żeński. Policyant zaalarmował stróża domu i dwóch posterunkowych, a zostawiwszy jednego z nich na straży, udał się na podwórze, po którego przeszukaniu weszli wszyscy do piwnic klasztoru. W międzyczasie jednak spłoszeni złodzieje uciekli przez okienko piwniczne, wychodzące na ul. św. Tomasza. W dniu wczorajszym udało się policyi przytrzymać Ignacego Szmalca (lat 24), b. służącego klasztoru, który, jak się okazało, dokonał tam kradzieży. Podczas śledztwa Szmalec przyznał się, że ubiegłej nocy dostał się przez otwarte okienko do piwnicy i skradł tam „tylko" sześć bułek, cztery ćwiartki chleba i 7 kawałków kiełbasy.

(k) **Zawsze one.** P. Irena P., żona oficera, zamieszkała w szkole kadeckiej na Łobzowie, spowodowała wczoraj aresztowanie napotkanej przypadkiem na ulicy Maryi Góreckiej (lat 59), która pozostając u niej na służbie z końcem listopada z. r. skradła rozmaite przedmioty z garderoby znacznej wartości. Sędziwa złodziejka po dokonaniu kradzieży zbiegła i dopiero dzięki przypadkowi po kilku miesiącach udało się ją oddać w ręce władz. — Wczoraj aresztowano 13-letnią Freidę Witman z Rawy Ruskiej, która wstąpiwszy na służbę do p. Małki Silberstein przy ul. Dajwór 4 zaraz w pierwszym dniu skradła swej pracodawczyni skórkę boksową wartości 4000 mk.

(k) **Ptaszek pod kluczem.** Na krakowskim dworcu kolejowym przytrzymano wczoraj Ludwika Góralczyka (lat 15), który uganiał w poczekalniach i w westybulu za kradzieżami kieszonkowemi. Aresztowanie nastąpiło w chwili, gdy Góralczyk usiłował skraść 2000 mk Stefanii Siegeliewicz podczas jej snu.

(k) **Kradzież w koszarach wojskowych.** Wczoraj napotkał posterunkowy policyi na ul. Siemiradzkiego Maryę Doniec (lat 16) w chwili, gdy niosła 6 kożuszków wojskowych i 4 kołnierze futrzane. Dochodzenie wykazało, że Dońcówna rzeczy te skradła z magazynu odzieżowego w koszarach Sobieskiego, gdzie jest zatrudniona.

(k) **Włamanie do jatki miejskiej.** Do jatki miejskiej przy placu Szczepańskim włamali się onegdaj w nocy niewyśledzeni sprawcy i skradli 72 kg. mięsa wartości 40.000 mk.

(k) **Wróżbiarka pod kluczem.** W ręce policyi wpadła wczoraj Aniela Kołompar (lat 21), cyganka, która obchodziła mieszkania celem wróżenia. Podczas tego kradła, co wpadło pod rękę. Sprytną wróżbiarkę przychwycono w chwili, gdy p. Józefowi Magielskiemu, zamieszkałemu przy ul. Sołtyka 13, skradła 6000 mk. Wróżbiarkę odstawiono „pod Telegraf".

—ooo—

Z POLSKI

Strejk zecerów w Poznaniu wybuchł jako odpowiedź na lokaut pracodawców, którzy postanowili zamknąć wszystkie drukarnie w Poznaniu z dniem 11 marca, z tego powodu, iż organizacye drukarzy w Poznaniu popierały materyalnie strejk zecerów w Bydgoszczy. Wobec strejku zecerów pisma południowe nie wychodzą prócz „Prawdy", organu NPR, której drukarze nie przyłączyli się do strejku.

Proces Fedaka. Pisma lwowskie donoszą, że na wezwanie ukraińskiego komitetu zgłosiło się do obrony Fedaka 44 adwokatów ukraińskich. Wobec tego zdumienie wywołał fakt powierzenia obrony Fedaka przez ojca jego moskalofilowi, adwokatowi Głuszkiewiczowi. Ojciec Fedaka ma być zdania, iż dr Głuszkiewicz może najlepiej wywiązać się ze swego trudnego zadania, jest on bowiem człowiekiem taktownym i operującym rzeczowymi argumentami.

Z ZAGRANICY

Ludność Pragi. Urzędowo donoszą, że ludność Pragi wynosi 624.544 Czechów i 30.429 Niemców.

Stowarzyszenia i zgromadzenia

Zarząd krakowskiego oddziału związku metalowców i mężowie zaufania wszystkich zakładów metalowych prywatnych i wojskowych odbędą wspólną konferencyę w sobotę 4 bm. o godz. 4 popoł. ul. Dunajewskiego 5, II p. **Zarząd.**

Baczność Metalowcy! W sobotę 4 marca punktualnie o godzinie 5 popołudniu odbędzie się posiedzenie członków Zarządu oddziału Kraków i Podgórze oraz wszystkich delegatów tak z zakładów prywatnych, jakoteż wojskowych, należących do Związku robotników przemysłu metalowego. Ze względu na bardzo ważne sprawy o liczne i punktualne przybycie uprasza

Zarząd Okręgowy.

Baczność tow. podmajstrzy, czeladnicy i pomocnicy ciesielscy! W niedzielę 5 marca o 10 rano odbędzie się walne zgromadzenie cieśli w domu robotniczym przy ul. Dunajewskiego 5, II p. Porządek dzienny: 1) odczytanie protokołu, 2) sprawozdanie kasowe, 3) wybór nowego zarządu, 4) założenie kooperatywy ciesielskiej, 5) założenie Samopomocy, 6) sprawa cennikowa, 7) wnioski i interpelacye. **Zarząd.**

Biuro pośrednictwa pracy robotników kamieniarskich utworzone zostało w Krakowie przy ulicy Warszawskiej. Wszyscy poszukujący pracy w zawodzie kamieniarskim winni się zgłaszać do kierownika biura tow. Michała Kursy i żadnych umów i robót na własną rękę bez wiedzy kierownika tego biura nie podejmować. Biuro zwraca się do majstrów kamieniarskich, architektów i budowniczych z prośbą o zgłaszanie zapotrzebowania robotników z podaniem rodzaju czynności do jakiej robotnik potrzebny, by biuro mogło zadość uczynić zgłoszeniom. Koszta korespondencyi ponosi interesowany w kwocie 50 mk. Adres: Michał Kursa, kierownik biura pośrednictwa pracy dla kamieniarzy, Kraków, ul. Warszawska 57.

Rokowania górnośląskie w Genewie

Genewa. (PAT) Siódma podkomisya konferencyi niemiecko-polskiej zakończyła swoje prace. Obie delegacye porozumiały się. Dwunasta podkomisya, która zajmowała się sprawą utworzenia trybunału rozjemczego i mieszanej komisyi, bada sprawę atrybucyj, jakie mają być przyznane tej ostatniej komisyi w dziedzinach wymienionych w decyzyi konferencyi ambasadorów.

Przygotowania do Genui

Plany na wyzyskanie wód rosyjskich

Londyn. (PAT). Paryski korespondent „Daily Telegraph" donosi, że francuscy rzeczoznawcy opracowują wśród projektów na konferencyę genueńską także plan utworzenia wolnych portów i wolnych stref w Rosyi. Delegacya francuska podda ten projekt pod dyskusyę konferencyi genueńskiej.

Obrady małej ententy

Preszburg. (PAT). Wczoraj rano przybyli tu dr Benesz oraz poseł jugosłowiański w Pradze Bośniak. Po śniadaniu udali się dr Benesz, jugosłowiański minister spraw zagranicznych dr Ninczicz, poseł Bośniak oraz czesko-słowacki poseł w Belgradzie dr Kalina do gmachu ministerstwa dla Słowaczyzny, gdzie rozpoczęła się konferencya. Konferencya będzie dotyczyła konferencyi genueńskiej. Dr Benesz zawiadomi na tej konferencyi, że dzięki poparciu Francyi mała ententa weźmie udział w charakterze półoficyalnym w konferencyi rzeczoznawców w Londynie. Po zakończeniu obrad konferencyi wydany będzie komunikat urzędowy o stanowisku małej ententy.

Delegacya rosyjska

Berlin. (PAT). Jak donoszą, przywódcą delegacyi rosyjskiej w Genui będzie Krasin, podczas gdy Lenin i Trocki obecni będą w Genui tylko podczas obrad nad doniosłemi sprawami.

Żądania urzędników

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). Na ogólnem zebraniu urzędników ministerstwa spraw zagranicznych wybrano zarząd Koła, który zwrócił się do ministra spraw wewnętrznych z przedstawieniem opłakanego stanu materyalnego urzędników. Według mniemania zarządu koniecznem jest **podniesienie poborów** ze względu na sprawność aparatu urzędniczego. Minister spraw wewnętrznych oświadczył, że na posiedzeniu Rady ministrów sprawę tę przedłoży.

Międzynarodowa konferencya sanitarna w Warszawie

Warszawa. (PAT). W sprawie zainicyowania przez rząd polski międzynarodowej konferencyi sanitarnej w Warszawie biuro prasowe ministerstwa spraw zagranicznych komunikuje, że nadchodzące z **Rosyi oraz innych punktów** Rzeczypospolitej informacye zawiadamiają o zbliżającym się **na wiosnę niebezpieczeństwie niepomiernego wzrostu wszelkich epidemij** w związku z żywiołową falą reemigracyi ze wschodu. Dla omówienia środków zapobiegawczych rząd polski postanowił zainicyować międzynarodową konferencyę sanitarną w Warszawie i zwrócił się do prezesa Rady Ligi narodów Hymansa, prosząc go o zwołanie konferencyi fachowej, proponując Warszawę jako miejsce konferencyi, która powinna się odbyć z następującym porządkiem dziennym: 1) obecny stan epidemii w Europie wschodniej, 2) sprawa zarządzeń antyepidemicznych, jakie mają być powzięte przez wszystkie zainteresowane państwa, 3) opracowanie szczegółowego planu akcyi sanitarnej w Rosyi i na Ukrainie oraz w krajach ościennych, jak również wyszukanie niezbędnych środków celem zrealizowania tego planu. W odpowiedzi swojej Hymans imieniem Ligi narodów **zaaprobował inicyatywę Rzeczypospolitej**. Wobec tego wystosowane zostały telegraficzne zaproszenia, naznaczające otwarcie konferencyi na dzień **20 marca b. r.**

Komisye sejmowe

(PAT). **Warszawa**, 2 marca.

Na posiedzeniu komisyi **wojskowej** w dniu 1 b. m. przedstawiciele ministerstwa spraw wojskowych udzielali wyjaśnień, dotyczących służby wojskowej (lat służby) w innych państwach Europy, oraz przedstawili dane liczbowe, obrazujące wyniki dotychczasowych poborów wojskowych w Polsce. Komisya uchwaliła wezwać rząd, aby w ciągu 8 dni przedłożył Sejmowi ustawę emerytalną dla wojskowych.

Komisya **konstytucyjna** przyjęła w drugiem czytaniu jedenasty i dwunasty rozdział ustawy o ordynacyi wyborczej. Rozdział jedenasty traktuje o rozliczeniu i ogłoszeniu wyniku wyborów. Przyjęto zasadę, że prawo korzystania z list państwowych mają tylko te stronnictwa, które przeprowadziły posłów przynajmniej w 10 okręgach. Rozdział dwunasty traktuje o kosztach wyborów. Jutro komisya już zajmie się między innemi sprawą zaliczenia delegatów Sejmu wileńskiego w poczet posłów Sejmu Rzeczypospolitej polskiej.

Komisya **skarbowo-budżetowa** przyjęła w drugiem czytaniu ustawę o monopolu tytoniowym.

Komisya **prawnicza** rozpatrywała sprawę **ochrony lokatorów i postanowiła, że w przyszłości** wysokość komornego mają ustalić komisye lokalne, obecnie zaś na częściowy czas sześciomiesięczny mają być oznaczone **podwyżki komornego** w drodze ustawy se mowej z uwzględnieniem artykułu 5 go o świadczeniach dodatkowych.

—ooo—

Trocki przewiduje nową wojnę

Moskwa. (PAT) Czwarta rocznica utworzenia czerwonej armii była tu obchodzona bardzo uroczyście. W teatrze odbył się tłumny wiec, na którym Trocki powiedział między innymi: Możliwą jest rzeczą, że stosunki międzynarodowe Rosyi na wiosnę staną się bardziej zawiłe, wobec tego proletaryat musi być przygotowany na to, aby **odeprzeć ewentualny cios.** Każdy tydzień, o który odracza się konferencyę genueńską, musi być dla armii czerwonej tygodniem nauki i przygotowania, albowiem czas, który Rosya z konieczności traci w dziedzinie dyplomacyi, musi być odrobiony przez **wzmocnienie armii.** W dniu 1 maja prawdopodobnie w armii rosyjskiej nie będzie ani jednego analfabety. Trocki zakończył swoje przemówienie słowami: Chcemy zwyciężyć i chcielibyśmy się przygotować do walki, gdyby nam ją ewentualnie narzucono.

Wolny Egipt

Kair. (PAT) Po ogłoszeniu proklamacyi o zniesieniu protektoratu angielskiego załatwione zostało szybko przesilenie ministeryalne, które trwało od 8 grudnia. Sarwat pasza utworzył nowy gabinet.

Przegląd gospodarczy

Przywóz surowców do Łodzi

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). Do Łodzi przywieziono w pierwszej połowie ubiegłego roku 18½ milionów kg bawełny i 6½ mil. kg wełny; w drugiej połowie 1921 r. 21½ mil. kg bawełny i 6·3 mil. kg. wełny.

Ulgi taryfowe dla nasion

Warszawa. (PAT) Na mocy porozumienia między ministerstwem rolnictwa a ministerstwem kolei, transporty wyborowych nasion siewnych w okresach od 1 marca do 15 maja i od 1 sierpnia do 1 października będą korzystały z prawa przewozu pociągami mieszanymi według taryfy klasy pierwszej dla przesyłek zwyczajnych.

Giełda zbożowa w Warszawie

Warszawa, 2 marca. (PAT). Saradela 15.300, saradela franko skład Warszawa 16 000, owies franko skład Warszawa 8700, otręby żytnie 7300, jęczmień 8600, otręby mieszane franko Warszawa 7300, otręby pszenne franko Warszawa 7500, pszenica 16.400, żyto 11.200, owies siewny 9400, owies siewny franko Warszawa 9600, mąka pszenna 65% franko Warszawa 23 000, mąka pszenna 50% franko Warszawa 23.700, żyto poznańskie 11.000, jęczmień browarowy franko Warszawa 9000, owies dworski 9200.

Telegramy giełdowe

Zurych (PAT) Końcowe kursa dewiz. Berlin 2'19 Holandya 195'25 Nowy Jork 511. Londyn 22'63. Paryż 46'75. Medyolan 27'35. Praga 8'65. Budapeszt 0'73. Zagrzeb 1'35. Warszawa 0'13, Wiedeń 0'10. Austryackie stemplowane 0'08 i pół.

Giełda krakowska z 2 marca

Waluty i dewizy.	Waluta markowa				
	Gotówka (banknoty)		Czeki, przekazy, wypłaty		
	Kupno	Sprzedaż	Kupno	Sprzedaż	Transakcya
Dolary St.-Zjed.	3800·—	3950·—	3800·—	3950·—	—·—
Franki franc. .	340·—	360·—	345·—	365·—	—·—
„ szwajc.	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Funty szterlin.	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Marki niemiec.	17·—	18·—	17·—	18·—	17·85
Korony austr.	—·60	—·65	—·60	—·65	—·62¾
„ czesko-sł.	67·—	70·—	68·—	71·—	70·—

Akcye bankowe.	Waluta markowa		
	ofiar.	żądano	Tranzakcya
Bank Przemysł. I—V em.	600·—	700·—	
Bank Hipoteczny	800·—	900·—	
Bank Małopolski.	650·—	700·—	
Ziemski Bank Kredyt. . .	625·—	675·—	
Powszechny Bank Kredyt.	—·—	—·—	
Akc. Bank Związk. I-VII	650·—	700·—	
Bank Ziem. Kresów Łańcut	600·—	700·—	
Akcye tow. handl. i przem.			
P. T. H. I—IV em.	675·—	725·—	700—705
„Elibor"—Ł. J. Borkowski"	—·—	—·—	
„Impex"	175·—	225·—	225·—
„Polski Glob"	850·—	950·—	
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	300·—	350·—	
Zieleniewski I—III em. „ex"	5600·—	5900·—	5700·—
H. Cegielski, Poznań . . .	2300·—	2600·—	
Warsz. Parowozy I—II em.	1350·—	1550·—	1350—1550
„Lemiesz"	—·—	—·—	
„Trzebinia" I—IV em. . .	2100·—	2300·—	2200·—
„Pocisk"	900·—	1000·—	
Automotor	1050·—	1150·—	1100·—
Portland-Cem. Szczakowa	17.000·—	18.000·—	
Górka	6000·—	6500·—	
Siersza	6000·—	6400·—	
Tepege I—III	6800·—	7200·—	
„ IV	6400·—	6800·—	
Polska Nafta	2200·—	2300·—	2225·—
Elektr. Siersza I—III em.	—·—	—·—	
Oikos	—·—	—·—	
Pezet	1000·—	1100·—	
Tłuszcze Trzebinia	4700·—	4900·—	
„Krakus" IV em.	—·—	—·—	
Porcelana Ćmielów	—·—	—·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	3600·—	3800·—	3750—3650

REPERTUAR

Teatr im. Jul. Słowackiego

Piątek: „Dzieci ziemi".
Sobota: „Mizantrop".

Teatr „Bagatela"

Piątek „Morphium".

Miejski teatr: opera i operetka

Piątek: „Madame Butterfly".
Sobota: „Rigoletto".

Operetka w Nowościach

Piątek: Wieczór humoru.
Sobota: Wieczór humoru.

Kollegium wykładów naukowych (Rynek gł. Linia A—B. L. 39)

Początek o godz. 7 wieczór.

Piątek 3 marca: ks. prof. Fel. Hortyński: Rozkład materyi nieorganicznej.

Uniwersytet Ludowy

Piątek: dr W. Gumplowicz: „Egipt nowoczesny", zakończenie. Obrazy świetlne. Tamże o 7-ej.

Odczyty o hygienie dziecka

zorganizowane przez lotny oddział propagandy amerykańskiego Czerwonego Krzyża.

3 marca:

o g. 9 w kinie Promień, Podwale 6
„ 10 „ YMCA, ul. Grodzka
„ 10½ „ Promień
„ 12 „ „
„ 1½ „ „
„ 3 „ „
„ 4½ w teatrze Bagatela (dla matek).

Redaktor naczelny: Emil Haecker. Redaktor odpowiedzialny: Maryan Jastrzębski.
Nakładem Ludowej Spółki Wydawniczej „Naprzód“ w Krakowie. Czcionkami Drukarni Ludowej w Krakowie, Dunajewskiego 5 (tel. 1310).